

[Andreasen.]
her i Rigsdagen, til Afhjælpning af Samfundets Brøst.

Som jeg begyndte med at sige, er det altoverskyggende Spørgsmaal for Lovgivningsmagten Beskæftigelsesspørgsmaalet; de Tusinder og atter Tusinder, der har Ret til Livet og Ret til Arbejde, men ikke kan faa det, har baade menneskeligt og samfundsmæssigt set Krav paa det daglige Brød. Der er blevet talt om: hvad gjorde Ministeriet Stauning mod Arbejdsløsheden? Ministeriet Stauning iværksatte den Lovgivning, det var muligt at gennemføre for at komme de arbejdsløse til Hjælp. Ministeriet Stauning gjorde en Ting, som man ikke maa glemme, det sikrede Opretholdelsen af saadanne Forhold, at alle fik Mad i dette Land trods Arbejdsløshedens kolossale Omfang. Jeg nævnte før, at vi fra vor Side er til enhver Tid rede til saglig Forhandling, og jeg nævnte den gamle forhenværende Venstre-Folketingsmand, der rystede min Haand herude med Tak til mit Parti for den saglige Maade, hvorpaa vi havde forhandlet med denne Regering om Nationalmuseet, det kongelige Teater, Landmandsbanken og flere andre Sager. Det var ikke mindst mit Partis Skyld, at sidste Rigsdagssamling endte med saa positive Resultater, at Rigsdagen selv kunde være det bekendt, og at den ikke kom til at give blank op paa en saadan Maade, at Befolkningen maatte føle en stærk Uvillie overfor Rigsdagen. Blot vi efter hvert Valg maatte kunne mødes paa dette Grundlag i et alvorligt Fællesarbejde til Afhjælpning af Samfundets Brøst, da mener jeg, at Rigsdagens Arbejde vil komme i den rette Gænge, og da vil Rigsdagen altid være sikker paa, at den ogsaa nyder den Tillid og Anseelse i vort Folk, som den ikke kan undvære.

Axel Dam: Til Trods for, at Regeringens Organ „Morgenbladet“ i en ledende Artikel har udtalt, at naar de 4 store Partiers Ordførere har talt, som repræsenterer 144 af Tingets Medlemmer, har det ingen Interesse for Offentligheden, hvad de 5 øvrige Medlemmer kan finde paa at sige, har jeg dog begæret Ordet i Haab om, at „Morgenbladet“s Underdanighedsfølelse overfor Talmajestæten muligvis kunde blive gjort til Skamme ved det, som jeg i Dag har at sige, særlig angaaende det tredie og sidste Punkt i min Tale.

Det første Punkt angaar Regeringens Stilling til Privatbanken, der jo kun kan opfattes som en Indrømmelse af, at man i sin Tid ikke burde have overtaget Land-

mandsbanken, siden man ikke tør tage Konsekvenserne af dette Præcedens. Forhaabentlig er Regeringen maaske ligefrem paa Vej til at anerkende Kants berømte Moralmaksime, at man altid skal handle saaledes, at man kan ønske sin Handlemaade gjort til en almindelig Lov. En saadan Lov, der skal være ens for alle, vil i dette Tilfælde komme til at lyde saaledes: Naar en privat Forretning bliver insolvent, enten paa Grund af Svindel eller mislig Administration, overtages den af Staten, og Tabet bæres af Skatteyderne. En Lov bør være ens for alle og ikke begunstige de store Fallenter og de store Svindlere paa de mere beskedne Udygtigheders Bekostning. Men vil man ikke gaa til en Almindeliggørelse af Statens Overtagelse af fallerede Banker, bør man heller ikke fra Statens Side optræde som en Slags Garant for Bankerne, saa længe de ikke er fallerede. Det er egentlig noget i den Retning, man gør, naar Staten ansætter en Bankinspektør. Det mener ogsaa Hr. Direktør Wippermand, der i sit aabne Brev til Hans Excellence Statsministeren netop af den Grund vil gøre Staten medansvarlig, naar dens Kontrol gennem Bankinspektøren har svigtet. Men dette Spørgsmaal skal jeg ikke komme nærmere ind paa nu, da hele Bank- og Aktievæsenet maa tages op til Behandling, inden man kan foreslåa Bankinspektør-embedet afskaffet.

Det andet Punkt, hvor jeg vil slutte mig til den Kritik, der er fremkommet mod Regeringen, er vor Stilling til Nedrustningsspørgsmaalet i Genève, hvor Danmark efter vor Mening burde have stillet sig ved Siden af Sverige og Norge.

Endelig er der et tredie Punkt, som jeg vil omtale i denne Sammenhæng, fordi det berører Danmarks Stilling til Fredsbestræbelserne, nemlig den private Vaabenfabrikation. Den svenske Kaptejn Brunskog har i sin Bog om den næste Krig bl. a. oplyst ved Eksempler, hvilken Rolle den Kapital, der er anbragt i privat Vaabenfabrikation, spiller som direkte interesseret i at fremkalde Krigsrygte, Krigsfrygt, ja, endog Oprørsbevægelser. Betydningen af dette Faktum, siger han, synes ikke at være alment kendt, ikke en Gang indenfor Militærkredse, og dog er det ofte og uimodsigeligt paavist, at det er disse Personer, Vaaben- og Krigsmateriefabrikanterne og de bagved staaende økonomiske Interessenter, som forstaar at spille paa de patriotiske Streng, og som gennemfører Bevillinger til Forsvaret og derved Bestillinger til deres egne Fabrikker. Ligeledes er det uigen-